

**Universitat de les
Illes Balears**

Comparació d'estratègies pràctiques (global i analítica) en l'aplicació de la unitat didàctica de minivòlei.

FRANCISCA BUJOSA QUETGLAS

Memòria del Treball de Final de Màster

Màster Universitari de Formació del Professorat
(Especialitat/Itinerari de *Tecnologia de Serveis*)

de la

UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

Curs Acadèmic 2014-2015

Data : 23/07/2015

Signatura de l'autor

Nom Tutor del Treball: Josep Vidal Conti

Signatura Tutor

ÍNDEX

1.	Abstract.....	pàg.1
2.	Resum.....	pàg.2
3.	Objectius.....	pàg.3
4.	Estat de la qüestió.....	pàg.4
5.	Desenvolupament de la proposta.....	pàg.9
6.	Discussió i conclusions.....	pàg.47
7.	Bibliografia	

1. ABSTRACT

The teacher of Physical Education, in addition to deepen in the knowledge that has to transmit, he also needs to know of different methodologies to favour the process of education- learning. The aim of this study was to compare the efficiency between two teaching methodology Therefore, they applied different didactic strategies in the didactic unit of *minivòlei*. Thirty thirt students of first of ESO realised a total of four sessions. The students would be assigned to two different groups. In the group of first of ESO A, the game and the semi defined task would be the predominant. It gave to the students the material and the aim but no the shape to achieve it. Instead, in the group of first of ESO C, predominated an organisation based in analytical and repetitive tasks, using the reproduction of models and the allocation of tasks. The previous and back measures to the didactic unit took by means of a questionnaire and staff of direct observation. No major differences were found between the two groups studied. The results do not match the literature studied, possibly because the number of subjects was small and not enough time worked. Therefore, the type of study methodology does not affect improvements in technique and motivation of the students in learning *minivòlei*.

Key words: Physical Education, Unit, global strategy practice, analytical strategy practice.

2. RESUM

El professor d'Educació Física, a més d'aprofundir en els coneixements que ha de transmetre, també és necessari que tingui un ventall ampli de diferents metodologies per a afavorir el procés d'ensenyament- aprenentatge. L'objectiu d'aquest estudi va ser comparar l'eficàcia entre dues metodologies docents. Per això, s'aplicaren diferents estratègies didàctiques en la unitat didàctica de minivòlei. Trenta-set alumnes de primer d'ESO realitzaren un total de quatre sessions. Els alumnes foren assignats a dos grups diferents. En el grup de primer d'ESO A, el joc i les tasques semidefinides foren les predominants. Es donà als alumnes el material i l'objectiu però no la forma d'aconseguir-ho. En canvi, en el grup de primer d'ESO C, predominà una organització basada en tasques analítiques i repetitives, utilitzant la reproducció de models i l'assignació de tasques. Les mesures prèvies i posteriors a la unitat didàctica es prengueren mitjançant un qüestionari i plantilles d'observació directa. Els resultats obtinguts han anat molt lligats del temps i del nombre de subjectes, i en ocasions, s'han contradit a altres estudis d'objectius similars i plantejaments diferents. No s'han trobat grans diferències entre els dos grups. Els resultats no coincideixen amb la literatura estudiada, possiblement perquè el nombre de subjectes ha estat petit i el temps treballat no ha estat suficient. Per tant, el tipus de metodologia estudiada no afecta a les millores de la tècnica i la motivació dels alumnes en l'aprenentatge del minivòlei.

Paraules clau: Educació Física, Unitat Didàctica, Estratègia Pràctica Global, Estratègia Pràctica Analítica.

3. OBJECTIUS

L' objectiu principal de l'estudi va ser comparar l' eficàcia entre dues metodologies docents.

Els objectius específics van ser els següents:

- Confeccionar i posar en pràctica la unitat didàctica de minivòlei a dues classes de primer d'ESO aplicant dues estratègies pràctiques diferents, una global i una analítica.
- Avaluar i determinar els nivells inicials de domini de les habilitats tècniques individuals, en els dos grups classe.
- Avaluar i determinar els nivells inicials de motivació, en els dos grups classe.
- Avaluar i determinar els nivells finals de domini de les habilitats tècniques individuals, en els dos grups classe.
- Avaluar i determinar els nivells finals de motivació en els dos grups classe.
- Identificar quina estratègia és més adient per a l'ensenyament del minivòlei des de el punt de vista tècnic i de la motivació.

4. ESTAT DE LA QÜESTIÓ

Educació física escolar

La educació física a l'escola no només contribueix al bon estat físic i a la salut de tot l'alumnat, sinó que també ajuda als joves a dur a terme i a comprendre millor l'activitat física, i això els porta a tenir repercussions positives al llarg de les seves vides. A més, l'Educació Física a l'escola aporta coneixements i habilitats transferibles, com el treball en equip i el joc net, cultiva el respecte, la consciència social i del propi cos, i proporciona una idea general de les regles del joc, que els estudiants poden posar en pràctica fàcilment a altres assignatures escolars o situacions de la seva vida quotidiana.

Qualsevol contingut de l'àrea d'Educació Física, pot ser dut a la pràctica mitjançant metodologies diferents en funció dels objectius que es pretenen, les característiques dels alumnes i les característiques proposades. Un professor eficaç, segons Delgado Noguera, ha de dominar diferents estils d'ensenyament i els ha d'aplicar en funció d'un anàlisi previ de la situació (Camacho & Noguera, 2002). Per tant, *no existeix un mètode universal vàlid per a qualsevol moment i context, sinó una sèrie de recursos que adequadament combinats defineixen un mètode de ensenyament vàlid per a una situació determinada* (Torres, 2010).

Adaptació de l'Educació Física a diferents èpoques

La manera d'ensenyar a les classes d'Educació Física ha evolucionat en les darreres dècades amb la utilització de metodologies més dinàmiques. A més, també s'ha produït un canvi en l'ensenyament dels jocs esportius, on tradicionalment es donava èmfasi en la tècnica esportiva, sorgint com a reacció noves propostes que confereixen més protagonisme al nin i al joc (Valero Valenzuela, 2005). *Els professors d'educació física han canviat el que fan, bé per ells mateixos o bé per influències externes. El que està clar és que han pres una perspectiva qualitativa i social* (González Villora, Gil Madrona, Contreras Jordán, & González Martí, 2009).

Pareix que l'estratègia de aprenentatge basada en problemes ofereix grans possibilitats per promoure el desenvolupament de les competències bàsiques, ja que es relaciona amb un model educatiu centrat en la discussió de problemes basats en situacions reals. D'aquesta manera, existeixen varies crítiques al model tradicional, que redacten algunes afirmacions, entre elles, que els alumnes no assoleixen l'èxit o que posseeixen tècniques que no saben aplicar (González VÍllora et al., 2009).

Estratègies pràctiques

Per tant, el professor d'Educació Física a més d'aprofundir en els coneixements que ha de transmetre, també és necessari que tingui un ventall ampli de diferents metodologies per a afavorir el procés d'ensenyament- aprenentatge.

Les tasques motrius són el contingut bàsic a través del qual anirem a cercar la consecució de diversos objectius que ens formulem amb els nostres alumnes. L'elecció de unes tasques o unes altres determinarà l'aprenentatge dels alumnes, condicionant, en part, el contingut a treballar i seleccionant la metodologia més adequada (Lagardera Otero, 1995).

El terme global es defineix com a "pres en conjunt". Parlem d'estratègia en la pràctica global quan sol·licitem al alumne que executi la tasca en la seva totalitat. Contràriament, la paraula analítica, apareix com a que "procedeix descomponent, del tot a les parts". A l'estratègia a la pràctica analítica identifiquem en la tasca diferents parts procedint al seu ensenyament per separat (Sáenz-López, 1994).

M.A. Delgado defineix l'estratègia didàctica com a "la forma particular de cobrir els diferents exercicis que componen a progressió de l'ensenyament d'una habilitat motriu" o "forma en què el professorat organitza la progressió de la matèria a ensenyar" (Sáenz-López, 1994).

L'estratègia pràctica fa referència al desenvolupament de l'activitat dins la classe. Hi ha diferents estratègies pràctiques: estratègia global, estratègia

analítica i estratègia mixta. Totes poden ser útils en el procés d'ensenyament aprenentatge.

L' **estratègia global** es presenta quan l'alumne executa la tasca en la seva totalitat. F.Sanchez Bañuelos diferencia la estratègia global pura, global polaritzant la atenció, i global modificant la situació real (Sáenz-López, 1994).

- L' estratègia global pura consisteix en l' execució total de la tasca. És útil quan la tasca és simple. També es pot utilitzar al final de una progressió d'un moviment (per a integrar els diferents aprenentatges apresos de forma parcial) però no és recomanable quan les tasques són complexes.
- L' estratègia global polaritzant l' atenció consisteix en l' execució total de la tasca però enfocant l' atenció en algun aspecte. En un primer moment, es focalitza l'atenció en els aspectes més important i més fàcils.
- L' estratègia modificant la situació real consisteix en l' execució total de la tasca però modificant les condicions. Per exemple, es pot modificar l'altura de la xarxa al voleibol.

En canvi, a l' **estratègia de la pràctica analítica** s'identifica la tasca en parts i s'ensenya per separat. F.Sanchez Bañuelos (1984) en cita tres tipus: l' estratègia pràctica analítica es classifica en: analítica pura, analítica seqüencial i analítica progressiva.

- L' estratègia analítica pura descompon la tasca per parts. Sempre es comença per la part més important. Una vegada realitzades totes les parts per separat, es procedeix a ensenyar el moviment final unint totes les part apreses.

Parts: A, B, C, D

Analítica pura: B/D/A/C al final A+B+C+D

- L' estratègia analítica seqüencial descompon la tasca en parts, es comença per la primera i segueix un ordre temporal. Al final, com a síntesi, s'executa tot el moviment sencer.

Parts: A, B, C, D

Analítica seqüencial: A/B/C/D/ al final A+B+C+D

- La tasca analítica progressiva descompon la tasca en parts. Comença executant una sola part. Una vegada dominada aquesta primera part, es van afegint nous moviments progressivament, fins a arribar a l'execució final.

Parts: A, B, C, D.

Analítica progressiva: A/A+B/ A+B+C/A+B+C+D

Altres autors han proposat més possibilitats de combinació de les estratègies analítiques com la progressiva inversa o la pura progressiva (Sáenz-López, 1994).

La **estratègia de pràctica mixta** combina les dues estratègies anteriors. Així, comença amb exercicis globals, després analítics i acaba amb globals.

Minivòlei

A partir d'aquí, el que es vol pretendre és comparar dues metodologies docents diferents en dos grups classe de primer d'ESO en la unitat didàctica de Minivòlei.

La iniciació esportiva es contempla, en l'actual sistema educatiu, al llarg de l'educació secundària obligatòria. En el cas d'aquest esport, el voleibol, es pot justificar el seu lloc dins la programació anual per altres condicionants com el desenvolupament de les habilitats motrius bàsiques (desplaçaments, salts, girs, llançaments, colpejos, etc), de les habilitats motrius complexes (combinació de les anteriors), la condició física (resistència, velocitat, flexibilitat i força) i el desenvolupament de les habilitats socials.

El minivòlei, utilitzat de forma adequada, pot ser l'eina idònia per a la progressió d' iniciació al voleibol. Sorgeix de la necessitat d' adaptar l'esport del Voleibol de sis persones a les característiques dels nens que s'atraquen per primera vegada a aquest esport.

El minivòlei nasqué a l'antiga República d'Alemanya, als anys 60, com a un mètode de preparació per al Voleibol, on imitava les seves accions i proposava una reducció del camp, de la pilota, de l'altura de la xarxa i del nombre de participants.

Després de diferents modificacions al llarg de la història, les orientacions finals que consolidaren el minivòlei foren les següents:

- És un joc adaptat per a iniciar als nins a la pràctica del Voleibol, que contribueix al correcte aprenentatge dels fonaments i conceptes del joc, evitant l'especialització precoç.
- És un joc adaptat per a desenvolupar la correcta motricitat de base, com a fonament de la predisposició general a la pràctica esportiva.
- És un medi de col·laboració pedagògic i organitzatiu de les estructures curriculars de l'escola.

5. DESENVOLUPAMENT DE LA PROPOSTA

Tenint en compte tot l'explicat anteriorment, s'ha dut a terme un estudi on s'han comparat dues estratègies pràctiques diferents, aplicades a dos grups classe, mitjançant la unitat didàctica de Minivòlei.

Mostra

Trenta set alumnes de primer d'ESO de l'assignatura d'Educació Física, de l'Institut d'Educació Secundària Albuaira (del poble de Muro) van participar a l'estudi durant el curs 2014-2015. Els alumnes es van repartir en dos grups, corresponent-se amb els grups acadèmics: primer d'ESO A i primer d'ESO C.

El grup de primer d'ESO A estava compost per dinou persones. Entre elles tretze dones i sis homes. Quasi tots els components del grup tenien 12 anys, menys els alumnes repetidors que tenien 13 anys. La majoria d'alumnes eren de procedència espanyola, menys un alumne de procedència marroquí. Alguns d'ells, estaven inscrits a l'equip de vòlei del poble, i per tant, tenien coneixements de la unitat didàctica que s'anava a dur a terme.

El grup de primer d'ESO C estava compost per disset persones. Entre elles sis dones i dotze homes. Quasi tots els components del grup tenien 12 anys, menys els alumnes repetidors que tenien 13 d'anys. La majoria d'alumnes eren de procedència espanyola, menys quatre d'alumnes de procedència marroquí i una alumna de procedència anglesa. Alguns d'ells, estaven inscrits a l'equip de vòlei del poble, i per tant, tenien coneixements de la unitat didàctica que s'anava a realitzar.

El grup era homogeni, tots els alumnes tenien entre 13 i 15 anys, amb bona predisposició per l'activitat física i a l'esport. Una de les principals diferències que s'hi trobaren era de gènere. Hi havia un gran predomini de dones per sobre dels homes, encara que aquest fet no afectava al comportament i a les relacions entre els membres del grup.

No es van requerir adaptacions curriculars significatives per a aquesta unitat didàctica. En canvi, es van fer adaptacions curriculars no significatives en alguns moments puntuals per tractar l'alumne que presentava Trastorn per Dèficit d'Atenció amb o sense Hiperactivitat (TDAH), com per exemple, la fragmentació de les tasques llargues.

També es presentaren algunes diferències culturals, quasi tots els alumnes estrangers eren del Marroc, menys una alumna que només parlava anglès (de primer d'ESO C). Malgrat aquestes petites diferències, no hi va haver problemes d'inclusió ni de comunicació.

Instrument

Segons l'estudiat per Antonio Méndez, les variables més freqüents que utilitzen els estudis que comparen diferents models d'ensenyament en iniciació esportiva són les següents (Mendez Giménez, 1999).

- El desenvolupament del coneixement
- Les tècniques esportives
- Els components del joc: control, presa de decisió y execució
- La motivació del alumnes

D'entre aquestes variables, les que es van seleccionar per a l'estudi feren referència a les millores de la tècnica esportiva i a la variable de la motivació. Per determinar els canvis d'aquests dos aspectes abans i després de la unitat didàctica es van redactar un qüestionari i una plantilla d'observació directa per fer l'enregistrament de dades. A partir d'aquí, es van extreure els resultats i es van comparar entre els dos grups i estudis anteriors.

Els qüestionaris s'utilitzaren per determinar diferències abans i després de la unitat didàctica i per apreciar les diferències entre les diferents metodologies utilitzades en aquests aspectes. En aquest cas, inclou la satisfacció amb les classes, la valoració positiva de l'esport i de l'aprenentatge.

En canvi, la observació directa s'utilitzà per determinar les diferències en la tècnica apresada abans i després de la unitat didàctica i per apreciar les diferències entre les diferents metodologies utilitzades en aquests aspectes.

Qüestionaris

Abans i després de la UD es demanà:

1. Creus que és divertit el minivòlei?
2. Creus que és difícil el minivòlei?
3. Com t'agraden les classes de minivòlei?

Puntuant les respostes de la següent manera:

Variable 1: divertit	Variable 2: difícil	Variable 3: classes
0: En blanc	0: En blanc	0: En blanc
1: SI	1: SI	1: Divertides
2: NO	2: NO	2: Partits
3: Altres	3: Altres	3: Altres

Una vegada obtinguda la puntuació de tots els alumnes d'abans i després de la unitat didàctica, es fan editar gràfics dels resultats segons els percentatges d'alumnes que optaren per a cada resposta.

Observació Directa

Per a avaluar mitjançant l'observació directa s'omplí una graella on es puntuaren ítems: el toc de dits, el toc d'avantbraços i el servei de seguretat. Es puntuà cada una de les tres variables del 0 a 4 per a cada alumne, on 0 era la puntuació més baixa i 4 la més alta. S'establí un criteri de qualificació objectiu per a diferenciar les característiques de cada nota.

Aquesta graella d'observació es va emplenar durant la primera i la darrera sessió de la unitat didàctica. Una vegada obtinguda la puntuació els resultats es representaren en forma de gràfic.

Procediment

El centre seleccionat va ser l'IES Albuhaira del poble de Muro. El **contacte amb el centre** es donà setmanes abans de començar a impartir la UD, ja que vaig dur a terme la UD i la presa de dades durant les pràctiques del Màster de Formació del Professorat. Tot i així, no s'havia establert contacte amb el grup classe abans de la primera sessió de la UD. D'aquesta manera, el treball es va fer dins les hores de pràctiques i per tant, la unitat didàctica va ser avaluada per la tutora de centre.

Es va seleccionar el grup de **primer d'ESO** per una sèrie de motius. El principal fou que la seva programació anual incloïa la UD de minivòlei. Es va seleccionar el grup de primer d'ESO A per treballar el minivòlei mitjançant una estratègia pràctica de caire global i el grup de primer d'ESO C per a treballar el minivòlei mitjançant una estratègia de caire analític. Es van escollir aquests dos grups de primer d'ESO perquè són bastant homogenis, tenen un nombre semblant d'alumnes i, a més, tenen un comportament similar. El grup de primer d'ESO B es va descartar de l'estudi perquè no mantenia la homogeneïtat dels altres dos grups en quant a comportament.

La unitat didàctica s'ha **temporitzat** durant quatre setmanes. Encara que sigui poc temps per treballar amb els alumnes, s'ha de tenir en compte que aquest centre uneix les dues sessions setmanals d'Educació Física en una sola sessió. Per tant, aquesta unitat didàctica s'ha dut a terme durant 4 sessions dobles. Els dos grups han realitzat les classes en dies diferents però dins del mateix període. Abans de començar la primera sessió i la darrera es va passar el qüestionari inicial. Durant el transcurs de la UD es van treballar els mateixos aspectes però utilitzant estratègies pràctiques diferents i durant la segona part de la darrera sessió els dos grups feren un torneig de mini vòlei.

Abans de començar es va redactar la unitat didàctica, d'acord amb el parlat amb la professora de l'assignatura. Aquesta es va encarregar de la **qualificació** dels alumnes, encara que fos la meva tasca impartir la UD. Per tant, jo vaig passar la informació de l'avaluació de la part pràctica de l'assignatura i la

professora es va encarregar de qualificar, contemplant altres aspectes com la nota de l'examen teòric.

Proposta didàctica

A continuació, s'adjunta la Unitat Didàctica de minivòlei.

UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS
MÀSTER DE FORMACIÓ DEL PROFESSORAT

IES ALBUHAIRA

UNITAT DIDÀCTICA

MINIVÒLEI

ÍNDEX

	<u>Pàg.</u>
1. Justificació.....	15
2. Objectius.....	16
3. Continguts.....	18
4. Temporització.....	21
5. Recursos.....	23
6. Organització.....	24
7. Metodologia.....	25
8. Avaluació.....	26
9. Competències bàsiques.....	27
10. Sessions.....	28

1. JUSTIFICACIÓ

La present UD està inclosa dins del primer curs de l'ESO i concretament durant el tercer trimestre. L'eina bàsica de funcionament serà la modificació d'algunes variables reglamentàries del joc, tals com:

- Variar les característiques, dimensions pes de les pilotes (intentant que siguin grans, pesin poc i descriguin trajectòries lentes.
- Nombre de contactes permesos amb el mòbil.
- Permetre que la pilota toqui al terra.

L'eix vertebral de les activitats d'ensenyament aprenentatge serà les etapes de la iniciació esportiva d'aquest esport, i els diferents processos d'assimilació i de domini de les activitats proposades, en cada una d'elles, pels diferents alumnes.

1. Etapa 1: domini del mòbil
2. Etapa 2: enviar la pilota vers el terreny de l'adversari
3. Etapa 3: Descobriment del company.
4. Etapa 4: Descobriment del grup.

La present UD tindrà una continuació a una posterior UD ubicada al segon cicle. Els elements tècnics-tàctics propis d'aquesta UD seran:

- El toc de dits.
- El toc d'avantbraços
- El serveis de seguretat.

Intentarem despertar la curiositat de l'alumne per aquest esport i conscienciar-lo de la facilitat de practicar-lo en qualsevol lloc en l'ajut de poc material.

1. OBJECTIUS

2.1 Objectius generals d'àrea

1. Participar, amb independència del nivell d'habilitat assolit, en jocs i esports (convencionals, recreatius i populars), col·laborar en la seva organització i desenvolupament, valorar-ne els aspectes de relació que fomenten i mostrar habilitats i actituds socials de tolerància i d'esportivitat per damunt de la recerca desmesurada del rendiment.
3. Augmentar les pròpies possibilitats de rendiment motor mitjançant el condicionament i la millora de les capacitats físiques, i el perfeccionament de les funcions d'ajust, domini i control corporal, així com desenvolupar actituds d'autoexigència i superació.
4. Millorar les capacitats d'adaptació motriu a les exigències de l'entorn i a la variabilitat d'aquest.
11. Mostrar habilitats i actituds socials de respecte, treball en equip i esportivitat en la participació en activitats, jocs i esports, independentment de les diferències culturals, socials i d'habilitat.
12. Conèixer les possibilitats que l'entorn ofereix per a la pràctica de l'activitat física esportiva.
14. Conèixer i practicar modalitats esportives individuals, col·lectives i d'adversari, aplicant els fonaments reglamentaris, tècnics i tàctics en situacions de joc.

2.2 Objectius didàctics

1. Conèixer l'origen i l'evolució del voleibol.
2. Adquirir un cert nivell de domini de les tècniques i habilitats específiques del voleibol

3. Participar en els jocs i activitats proposats, respectant el nivell d'execució dels companys, de forma lúdica entenent la competició d'una forma recreativa.
4. Comprendre les principals regles i normes de l'esport del voleibol
5. Valorar, acceptar i potenciar l'aportació dels companys dins del joc

2.3 Objectius específics

Dintre de cada una de les quatre etapes del procés d'iniciació esportiva específic de l'esport del voleibol s'intentaran aconseguir els següents objectius específics:

ETAPA1: DOMINI DEL MÒBIL:

- Transmetre a la pilota l'energia adequada.
- Desenvolupar la col·laboració amb els companys en el control del mòbil

ETAPA 2: ENVIAR LA PILOTA VERS EL TERRENY CONTRARI:

- Desenvolupar la reacció i l'anticipació.
- Desenvolupar l'oposició individual

ETAPA 3: DESCOBRIMENT DEL COMPANYY:

- Prendre consciència de l'espai per defensar (zones de responsabilitat)
- Anticipar les zones d'acció motriu futures.
- Millorar la comunicació verbal.
- Diferenciar les funcions del jugador-pilota de les del jugador que intervé sense pilota.
- Encadenar dues tasques diferents.

ETAPA 4: DESCOBRIMENT DEL GRUP:

- Potenciar la capacitat d'anticipació específica del jugador que es troba en la zona de passada.
- Desenvolupar la capacitat de crear incertesa a l'adversari

- Potenciar la realització dels desplaçaments específics necessaris per interactuar amb la pilota en espai i temps adequats.
- Diferenciar les funcions de receptor, passador i atacant.

3. CONTINGUTS

a. Continguts del primer nivell de concreció

Conceptes

- L'esport individual i col·lectiu com a fenomen sociocultural.
- Anàlisi de les particularitats i classificació dels jocs esportius: convencionals, tradicionals i recreatius.

Procediments

- Execució d'habilitats motrius vinculades a accions esportives.
- Pràctica de jocs reglats i adaptats que faciliten l'aprenentatge dels fonaments tècnics i tàctics i de les estratègies bàsiques d'atac i defensa, comuns als esports individuals i/o col·lectius.
- Realització de gestos tècnics bàsics i identificació d'elements reglamentaris d'un esport individual.
- Realització d'activitats cooperatives i competitives, encaminades a l'aprenentatge dels fonaments tècnics i tàctics d'un o diversos esports col·lectius.
- Descobriments de la necessitat i el sentit de les normes per configurar els jocs, i acceptació i valoració d'aquestes normes

Actituds

- Participació activa en els diferents jocs i activitats esportives i facilitar l'establiment de relacions entre companys, la màxima participació, el respecte i la tolerància.

- Acceptació dels nivells d'habilitat propis com a pas previ a la superació personal.
- Valoració de les activitats esportives com a manera de millorar la salut.

b. Continguts didàctics

Conceptes

- El voleibol. Història i evolució.
- El minivòlei i les seves principals regles.
- El domini del mòbil (toc de dits i toc d'avantbraços)
- El serveis (de dits i de seguretat)
- Els jocs reduïts i modificats (1X1, 2X2 i 3X3)

Procediments

ETAPA1: DOMINI DEL MÒBIL:

- Experimentació d'activitats, formes jugades i jocs de domini del mòbil en diferent superfícies de contacte, amb el toc de dits i amb el toc d'avantbraços.
- Experimentar activitats, formes jugades i jocs individuals de precisió
- Experimentar activitats, formes jugades i jocs de col·laboració de precisió (1+1, 2+2, 3+3,...)

ETAPA 2: ENVIAR LA PILOTA VERS EL TERRENY CONTRARI:

- Execució de jocs modificats d'oposició, en situacions reduïdes de 1X1, (1+1) X (1+1).
- Potenciació dels desplaçaments específics horitzontals i verticals.

ETAPA 3: DESCOBRIMENT DEL COMPANYY:

- Execució de jocs modificats de col·laboració-oposició, en situacions reduïdes de 2X2

ETAPA 4: DESCOBRIMENT DEL GRUP:

- Execució de jocs modificats de col·laboració-oposició, en situacions reduïdes de 3X3 i 4X4

Actituds

- Interès per les característiques i pràctica del voleibol durant el temps d'oci i lleure.
- Respecte i acceptació per les normes i regles dels jocs i activitats proposats.
- Conscienciació i preocupació per tenir cura del material.
- Acceptació dels diferents nivells d'aptitud motora dins del grup classe.
- Valoració i acceptació de la parella i dels companys dins del joc.

c. Relació dels continguts amb altres àrees

- Amb el departament **d'història**: aparició i evolució de l'esport del voleibol.
- Amb el departament de **plàstica**: representació de l'espectacularitat i la plasticitat d'aquest esport.

d. Relació amb els temes transversals.

- **Educació moral i cívica.** Promoure el fair-play i la competició sana
- **Educació per la igualtat d'oportunitats.** S'ha de promoure la igualtat entre sexes en totes les activitats proposades.
- **Educació pel consumidor.** Fer entendre als alumnes que no cal gastar-se grans quantitats de diners per omplir el temps de lleure. Jugar a voleibol ens pot sortir molt econòmic.

2. TEMPORITZACIÓ

Abril de 2015				
Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
		1	2	3
6	7	8	9	10
13	14	15	16	17
20	21	22	23	24
27	28	29	30	

Maig de 2015				
Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
				1
4	5	6	7	8
11	12	13	14	15
18	19	20	21	22
25	26	27	28	29

SESSIÓ	CONTINGUTS	OBJECTIUS
1	<ul style="list-style-type: none"> • Experimentació d'activitats, formes jugades i jocs de domini del mòbil en diferent superfícies de contacte, amb el toc de dits i amb el toc d'avantbraços. • Experimentar activitats, formes jugades i jocs individuals de precisió • Experimentar activitats, formes jugades i jocs de col·laboració de precisió (1+1, 2+2, 3+3,...) • Interès per les característiques i pràctica del voleibol durant el temps d'oci i lleure. • Acceptació dels diferents nivells d'aptitud motora dins del grup classe. • El domini del mòbil (toc de dits i toc d'avantbraços) 	<ul style="list-style-type: none"> • Transmetre a la pilota l'energia adequada. • Desenvolupar la col·laboració amb els companys en el control del mòbil

2	<ul style="list-style-type: none"> • Execució de jocs modificats d'oposició, en situacions reduïdes d' 1X1, (1+1) X (1+1). • Potenciació dels desplaçaments específics horitzontals i verticals. • Execució de jocs modificats de col·laboració-oposició, en situacions reduïdes de 2X2. • Interès per les característiques i pràctica del voleibol durant el temps d'oci i lleure. • Acceptació dels diferents nivells d'aptitud motora dins del grup classe. • Els jocs reduïts i modificats (1X1, 2X2 i 3X3). 	<ul style="list-style-type: none"> • Desenvolupar la reacció i l'anticipació. • Desenvolupar l'oposició individual • Prendre consciència de l'espai per defensar (zones de responsabilitat) • Anticipar les zones d'acció motriu futures. • Millorar la comunicació verbal. • Diferenciar les funcions del jugador-pilota de les del jugador que intervé sense pilota. • Encadenar dues tasques diferents.
3	<ul style="list-style-type: none"> • Execució de jocs modificats de col·laboració-oposició, en situacions reduïdes de 3X3 i 4X4. • Interès per les característiques i pràctica del voleibol durant el temps d'oci i lleure. • Acceptació dels diferents nivells d'aptitud motora dins del grup classe. • El serveis (de dits i de seguretat) 	<ul style="list-style-type: none"> • Potenciar la capacitat d'anticipació específica del jugador que es troba en la zona de passada. • Desenvolupar la capacitat de crear incertesa en l'adversari • Potenciar la realització dels desplaçaments específics necessaris per interactuar amb la pilota en espai i temps adequats. • Diferenciar les funcions de receptor, passador i atacant.
4	<ul style="list-style-type: none"> • Respects i acceptació per les normes i regles dels jocs i activitats proposats. • Conscienciació i preocupació per tenir cura del material. • Valoració i acceptació de la parella i dels companys dins del joc. • Interès per les característiques i pràctica del voleibol durant el temps d'oci i lleure. • Acceptació dels diferents nivells d'aptitud motora dins del grup classe. 	<ul style="list-style-type: none"> • Potenciar la capacitat d'anticipació específica del jugador que es troba en la zona de passada. • Desenvolupar la capacitat de crear incertesa en l'adversari • Potenciar la realització dels desplaçaments específics necessaris per interactuar amb la pilota en espai i temps adequats. • Diferenciar les funcions de receptor, passador i atacant.

	<ul style="list-style-type: none"> • El voleibol. Història i evolució. • El minivòlei i les seves principals regles 	
--	---	--

3. RECURSOS

a. Recursos didàctics

S'utilitzaran diferents recursos didàctics. Durant la part teòrica de la unitat didàctica que es realitzi dins classe s'utilitzarà una presentació amb diapositives, que inclourà diferents vídeos. Els alumnes tindran accés a les presentacions a la plataforma Moodle, dins l'assignatura i el tema corresponent. També podran disposar de les presentacions en format paper si acudeixen al servei de reprografia del centre.

b. Recursos materials i instal·lacions

La part teòrica de la unitat didàctica es durà a terme dins la classe. Per dur a terme les sessions pràctiques, disposem de moltes de les instal·lacions del centre, però concretament en aquesta unitat didàctica només s'usarà el pavelló.

Pel que fa al material, tot aquest es trobarà guardat al quartet del material.

S'utilitzaran:

- 10 balons de diferent mida i pes (relativament lleugers)
- 10 balons de vòlei
- Cinta elàstica de llargada del pavelló.
- Pals i xarxa de vòlei.
- 1 porta balons.
- Cons plans.

c. TIC

Les noves tecnologies y aplicacions informàtiques es desenvoluparan en les següents activitats:

- Utilització de la plataforma Moodle
- Utilització de la informàtica com a eina bàsica de treball pel tractament de textos.
- Elaboració de treballs en diferents formats.

4. ORGANITZACIÓ

S'intentarà treballar amb grups flexibles, malgrat que, en certes sessions (les d'assimilació d'habilitats específiques) es faran dos o tres grups de nivell, amb la corresponent obertura de tasca (fàcil, mitjana i complicada).

En el grup de primer d'ESO A, el joc i les tasques semidefinides seran les predominants. Donarem als alumnes el material i l'objectiu però no la forma d'aconseguir-ho. Intentarem que ell descobreixi les possibles tàctiques del joc.

En canvi, en el grup de primer d'ESO C, predominarà una organització basada en tasques analítiques i repetitives, utilitzant la reproducció de models i l'assignació de tasques.

a. Activitats per alumnes lesionats.

Els alumnes lesionats, o que no hagin duit el material i/o la roba adient faran les següents tasques:

- Transcriure el que estan fent els alumnes a un full i lliurar-ho al professor en acabar la classe.
- Realitzar activitats didàctiques amb el programa CLIC

- Treure, col·locar i retirar el material.
- Arbitrar en els jocs proposats.
- Copiar un article d'una revista especialitzada.
- Realitzar teòricament els continguts de la UD, mitjançant internet, llibres i revistes, realitzant un treball.

b. Adaptacions curriculars

L'alumne és tingut en compte en la seva diversitat, considerant la possibilitat de optar, que suposa desenvolupar idèntiques capacitats marcades en els objectius, però seguint plantejaments diferents dels continguts. Es tractarà d'articular les mesures correctores i vies alternatives que facilitin el procés d'ensenyament i aprenentatge en cada unitat didàctica.

Aquest grup és més o menys homogeni, tots els alumnes tenen entre 13 i 15 anys, amb bona predisposició per l'activitat física i l'esport. Una de les principals diferències que s'hi troben és de gènere. Hi ha un gran predomini de dones per sobre dels homes, encara que no afecta al comportament i a les relacions entre el grup.

No es requereixen adaptacions curriculars significatives per a aquesta unitat didàctica. En canvi, sí s'hauran de fer adaptacions curriculars no significatives en alguns moments puntuals per tractar l'alumne que presenta dèficit d'atenció (TDAH), com per exemple la fragmentació de les tasques llargues.

També es presenten algunes diferències culturals, la gran majoria d'alumnes estrangers són del Marroc, encara que hi ha una alumna nouvinguda a primer d'ESO C que només parla anglès. No hi ha problemes d'inclusió amb els alumnes Marroquins, ni tampoc problemes lingüístics.

5. METODOLOGIA.

En el grup de primer d'ESO A predominarà una metodologia enfocada a l'aprenentatge a partir de diferents situacions de joc, més tàctiques i, a més, hi predominarà el descobriment guiat i el joc lliure. Per tal de tractar la diversitat i les diferents zones de desenvolupament proper dels alumnes s'utilitzarà l'estil d'inclusió.

En el grup de primer d'ESO C, els estils d'ensenyaments més utilitzats seran l'assignació de tasques, el comandament directe en aquelles activitats adreçades al domini d'una habilitats específica.

L'eix conductor de les diferents activitats d'ensenyament-aprenentatge proposades serà el diferent procés d'assimilació, per part dels alumnes, de les etapes d'iniciació específica:

1. Domini del mòbil.
2. Enviar la pilota vers el terreny de l'adversari.
3. Descobrimet del company.
4. Descobrimet del grup.

6. AVALUACIÓ

a. Criteris d'avaluació del DCB

- 1 Conèixer, recopilar i practicar exercicis i activitats aplicats a l'escalfament general.
- 5 Fer ús de les habilitats específiques apreses, amb atenció especial als elements perceptius i d'execució.
- 6 Practicar, en situacions facilitades, tècniques i estratègies bàsiques de jocs i activitats esportives
- 7 Mostrar actituds de cooperació, tolerància i esportivitat en la pràctica d'activitats fisicoesportives, així com respecte a la utilització de material i instal·lacions.

10 Mostrar actituds de respecte i valoració davant les realitzacions dels altres

8.2 Criteris d'avaluació de la unitat

- Manifestar coneixements sobre l'origen i l'evolució del voleibol, responent a un qüestionari per escrit.
- Executar autònomament, en funció del nivell d'execució inicial individual, les tècniques i habilitats específiques del voleibol
- Participar en els jocs i activitats proposats, respectant el nivell d'execució dels companys, de forma lúdica entenent la competició d'una forma recreativa.
- Demostrar la comprensió de les principals regles i normes de l'esport del voleibol, responent a un qüestionari per escrit.
- Valorar, acceptar i potenciar l'aportació dels companys dins del joc
- Organitzar un torneig de minivolei a 2 o a 3, valorant aspectes com espais necessaris, materials, temps, sistema de joc, enfrontaments,...

7. COMPETÈNCIES BÀSIQUES

La pràctica del voleibol dins les sessions d'Educació Física permet desenvolupar una sèrie de competències bàsiques. Entre elles les més destacades són les següents:

- Competència Social i Ciutadana: El voleibol, com a esport de cooperació – oposició, fomenta el respecte i la igualtat entre els companys del mateix grup i entre els companys del grup contrari. S'accepten els rols del joc, les limitacions dels demés, les normes i les regles, de igual manera que en la nostra societat.
- Competència del coneixement i la interacció amb el món físic: Mitjançant l'explicació d'arguments a favor de la pràctica d'activitat física i esports o d'

hàbits saludables. Incidint també amb el respecte de les instal·lacions i del material a utilitzar.

- Competència d'aprendre a aprendre: Utilitzant metodologies que estimulin l'aprenentatge autònom, amb processos que l'alumne mesuri i reguli la seva pròpia evolució

8. SESSIONS

Grup estratègia pràctica global (primer d'ESO A)

SESSIÓ 1		
Parts	Temps	Estil
<p>Part inicial:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Introducció UD • Avaluació inicial • Escalfament: 3 Partits de <i>Faustball</i> 4X4: <ul style="list-style-type: none"> ○ Espais grans (juguem a l'amplada del pavelló) ○ Xarxa alta, amb una cinta elàstica, de porteria a porteria (ajudada amb alguns suports com saltòmetres o pals de vòlei) ○ Partit a 12 punts. ○ Cada equip fa 3 serveis consecutius (té dues oportunitats). El proper punt el servirà l'equip contrari. ○ S'aconsegueix punt si la pilota toca al terra de l'altra camp dues vegades. ○ Número il·limitat de tocs per equip. ○ Un jugador no pot fer dos tocs consecutius. ○ Contacte amb qualsevol part del cos. 	25'	Descobriments guiat

<p>Part principal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toc amb diferents superfícies del cos. Tots els exercicis per parelles i una pilota. Es van alternant. <ul style="list-style-type: none"> o Mans o Braços i avantbraços o Cap o Peus • Toc de dits. Tots els exercicis per parelles i una pilota. Es van alternant. <ul style="list-style-type: none"> o Toc de dits amb retenció o Toc de dits sense retenció o Toc de dits, bot al terra i toc de dits. o Autopassades mentre es posen de genolls al terra o Autopassades mentre s'asseuen al terra. o Autopassades mentre s'ajeuen al terra. • Toc avantbraços. Tots els exercicis per parelles i una pilota. Es van alternant. <ul style="list-style-type: none"> o Toc avantbraços retenint la pilota. o Autopassades avantbraços (variant altures) o Toc avantbraços, bot al terra i toc d'avantbraços o Toc avantbraços, bot al terra, passar per davall la pilota i toc avantbraços. 	40'	Descobriments guiats
<p>Part final:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Competició a fer cistelles. Individual. 	15'	Assignació de tasques
<p>Continguts</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Experimentació d'activitats, formes jugades i jocs de domini del mòbil en diferents superfícies de contacte, en el toc de dits i en el toc d'avantbraços. • Experimentar activitats, formes jugades i jocs individuals de precisió • Experimentar activitats, formes jugades i jocs de col·laboració de precisió (1+1, 2+2, 3+3,...) • Interès per les característiques i pràctica del voleibol durant el temps d'oci i lleure. • Acceptació dels diferents nivells d'aptitud motora dins del grup classe. • El domini del mòbil (toc de dits i toc d'avantbraços) 	
<p>Objectius</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Transmetre a la pilota l'energia adequada. • Desenvolupar la col·laboració amb els companys en el control del mòbil 	

Material	<ul style="list-style-type: none"> • Balons de voleibol • Elàstic de gran llargària • Cons
Observacions	<ul style="list-style-type: none"> • Entrega del dossier de l'assignatura. • Presa de dades d'obsecració directe. • Presa de dades per qüestionaris.

SESSIÓ 2		
Parts	Temps	Estil
<p>Part inicial:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Introducció sessió 3 • Escalfament <ul style="list-style-type: none"> ○ La meitat de la classe en cada lloc de la xarxa. Qui aconseguix tenir menys pilotes en el seu camp guanya. S'han de passar per damunt de la xarxa cap al camp contrari. La professora duu el conte d'un minut. ○ Dos camps 5x5. Es pot retenir la pilota i es pot fer un bot al terra. S'ha de fer punt. Distribució al camp com vulguin. 	25'	Assignació de tasques i descobriment guiat
<p>Part principal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1x1 • 1x1. Només toc de dits i d'avantbraços. • 1x1 No està permès el bot a terra. • 2x2 igual que el 5x5 amb bot al terra sense dits i avantbraços. Obligatori tres passades. • 2x2 dits i avantbraços alternatius bot al terra i obligatori tres tocs. • 2x2 sense bot al terra obligatori tres tocs. • 2x2 lliure. 	45'	Assignació de tasques

Part final: <ul style="list-style-type: none"> • Serveis 	10'	Descobriments guiats
Continguts	<ul style="list-style-type: none"> • Execució de jocs modificats d'oposició, en situacions reduïdes de 1X1, (1+1) X (1+1). • Potenciació dels desplaçaments específics horitzontals i verticals. • Execució de jocs modificats de col·laboració-oposició, en situacions reduïdes de 2X2. • Interès per les característiques i pràctica del voleibol durant el temps d'oci i lleure. • Acceptació dels diferents nivells d'aptitud motora dins del grup classe. • Els jocs reduïts i modificats (1X1, 2X2 i 3X3) 	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Desenvolupar la reacció i l'anticipació. • Desenvolupar l'oposició individual • Prendre consciència de l'espai per defensar (zones de responsabilitat) • Anticipar les zones d'acció motriu futures. • Millorar la comunicació verbal. • Diferenciar les funcions del jugador-pilota de les del jugador que intervé sense pilota. • Encadenar dues tasques diferents. 	
Material	<ul style="list-style-type: none"> • Balons de voleibol • Elàstic de gran llargària • Cons 	
Observacions	_____	

SESSIÓ 3		
Parts	Temps	Estil
Part inicial: <ul style="list-style-type: none"> • Introducció sessió 3 • Joc de l'estrella. Grups de 4 alumnes. 3 en rotllana i un al centre. Passar a dintre i a fora, desplaçant-se seguint la direcció de la pilota. 	25'	Assignació de tasques

	<ul style="list-style-type: none"> Joc dels nombres. Per parelles una pilota. Un company fa autopassades de dits (molt altes) dient, en veu alta, els nombres que el company li marca amb el braç estirat. 		
	Part principal: <ul style="list-style-type: none"> 3+3 amb possibilitat de bot al terra i/o toc de control 3X3 amb possibilitat de bot al terra i/o toc de control. 	40'	Assignació de tasques
	Part final: <ul style="list-style-type: none"> Serveis 	15'	Descobriments guiats
Continguts	<ul style="list-style-type: none"> Execució de jocs modificats de col·laboració-oposició, en situacions reduïdes de 3X3 i 4X4. Interès per les característiques i pràctica del voleibol durant el temps d'oci i lleure. Acceptació dels diferents nivells d'aptitud motora dins del grup classe. El serveis (de dits i de seguretat) 		
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> Potenciar la capacitat d'anticipació específica del jugador que es troba en la zona de passada. Desenvolupar la capacitat de crear incertesa en l'adversari Potenciar la realització dels desplaçaments específics necessaris per interactuar amb la pilota en espai i temps adequats. Diferenciar les funcions de receptor, passador i atacant. 		
Material	<ul style="list-style-type: none"> Balons de voleibol Elàstic de gran llargària Cons 		
Observacions	_____		

SESSIÓ 4		
Parts	Temps	Estil
Part inicial: <ul style="list-style-type: none"> • Introducció sessió 4 • Organització de la classe en grups de 4 alumnes • Escalfament lliure 	25'	Assignació de tasques
Part principal: <ul style="list-style-type: none"> • Torneig de Minivòlei 	40'	Assignació de tasques
Part final: <ul style="list-style-type: none"> • Entrega de premis i acomiadament 	15'	_____
Continguts	<ul style="list-style-type: none"> • Respecte i acceptació per les normes i regles dels jocs i activitats proposats. • Conscienciació i preocupació per tenir cura del material. • Valoració i acceptació de la parella i dels companys dins del joc. • Interès per les característiques i pràctica del voleibol durant el temps d'oci i lleure. • Acceptació dels diferents nivells d'aptitud motora dins del grup classe. • El voleibol. Història i evolució. • El mini vòlei i les seves principals regles 	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Potenciar la capacitat d'anticipació específica del jugador que es troba en la zona de passada. • Desenvolupar la capacitat de crear incertesa en l'adversari • Potenciar la realització dels desplaçaments específics necessaris per interactuar amb la pilota en espai i temps adequats. • Diferenciar les funcions de receptor, passador i atacant. 	
Material	<ul style="list-style-type: none"> • Balons de voleibol • Elàstic de gran llargària • Cons 	

Observacions	<ul style="list-style-type: none"> • Presa de dades d'obsecració directe. • Presa de dades per qüestionaris.
---------------------	--

Grup estratègia pràctica analítica (primer d'ESO C)

SESSIÓ 1		
Parts	Temps	Estil
Part inicial: <ul style="list-style-type: none"> • Introducció UD • Avaluació inicial • Escalfament: Tradicional 	25'	Comandament directe
Part principal: <ul style="list-style-type: none"> • Toc de dits. Tots els exercicis per parelles i una pilota. Es van alternant. (20') <ul style="list-style-type: none"> ○ Explicació i execució de la posició de les mans. Primer asseguts al terra i després a la paret. ○ Explicació i execució de la posició dels braços. Primer asseguts al terra i després a la paret. ○ Explicació i execució de la posició de les cames. • Toc avantbraços. Tots els exercicis per parelles i una pilota. Es van alternant. (20') <ul style="list-style-type: none"> ○ Explicació i execució de la posició dels braços. Primer asseguts i després a la paret. ○ Explicació i execució de la posició de les cames. Primer asseguts i després a la paret 	40'	Comandament directe
Part final: <ul style="list-style-type: none"> • Competició a fer cistelles. Individual. 	15'	Assignació de tasques
Continguts	<ul style="list-style-type: none"> • Experimentació d'activitats, formes jugades i jocs de domini del mòbil en diferent superfícies de contacte, amb el toc de dits i amb el toc d'avantbraços. • Experimentar activitats, formes jugades i jocs individuals de precisió 	

	<ul style="list-style-type: none"> • Experimentar activitats, formes jugades i jocs de col·laboració de precisió (1+1, 2+2, 3+3,...) • Interès per les característiques i pràctica del voleibol durant el temps d'oci i lleure. • Acceptació dels diferents nivells d'aptitud motora dins del grup classe. • El domini del mòbil (toc de dits i toc d'avantbraços)
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Transmetre a la pilota l'energia adequada. • Desenvolupar la col·laboració amb els companys en el control del mòbil
Material	<ul style="list-style-type: none"> • Balons de voleibol • Elàstic de gran llargària • Cons
Observacions	<ul style="list-style-type: none"> • Entrega del dossier de l'assignatura. • Presa de dades d'obsecració directe. • Presa de dades per qüestionaris.

SESSIÓ 2		
Parts	Temps	Estil
Part inicial: <ul style="list-style-type: none"> • Introducció sessió 2 • Escalfament tradicional. Sols. <ul style="list-style-type: none"> ○ Per parelles. Damunt una línia del camp de vòlei. S'ha d'anar fins a l'altra costat i tornar tocant de dits. Posant èmfasi en la posició de les mans. ○ Igual amb un bot al terra ○ Igual restringint el nombre de passades ○ Repetir d'avantbraços 	20'	Comandament directe
Part principal: <ul style="list-style-type: none"> • 1+1 Toc de control de dits. Competició a nombre de passades amb la parella de devora. Qui arriba a 5. Bot al terra permès. Fan els camps amb cons. • 1+1 Igual que l'anterior sense bot al terra 		Assignació de tasques

<ul style="list-style-type: none"> • 1+1 Igual que l'anterior sense bot al terra i sense toc de control. • 2+2 Amb bot al terra. Es pot tocar d'avantbraços i de dits. Tres tocs obligatoris. • 2 + 2 igual que l'anterior sense bot al terra. 	45'	
Part final: <ul style="list-style-type: none"> • Serveis. Explicació del servei de mà baixa. 	10'	Comandament directe
Continguts	<ul style="list-style-type: none"> • Execució de jocs modificats d'oposició, en situacions reduïdes de 1X1, (1+1) X (1+1). • Potenciació dels desplaçaments específics horitzontals i verticals. • Execució de jocs modificats de col·laboració-oposició, en situacions reduïdes de 2X2. • Interès per les característiques i pràctica del voleibol durant el temps d'oci i lleure. • Acceptació dels diferents nivells d'aptitud motora dins del grup classe. • Els jocs reduïts i modificats (1X1, 2X2 i 3X3) 	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Desenvolupar la reacció i l'anticipació. • Desenvolupar l'oposició individual • Prendre consciència de l'espai per defensar (zones de responsabilitat) • Anticipar les zones d'acció motriu futures. • Millorar la comunicació verbal. • Diferenciar les funcions del jugador-pilota de les del jugador que intervé sense pilota. • Encadenar dues tasques diferents. 	
Material	<ul style="list-style-type: none"> • Balons de voleibol • Elàstic de gran llargària • Cons 	
Observacions	_____	

SESSIÓ 3		
Parts	Temps	Estil

Part inicial:					
<ul style="list-style-type: none"> • Introducció de la sessió 3 • Escalfament tradicional 				25'	Comandament directe
Part principal:				40'	Assignació de tasques
<ul style="list-style-type: none"> • Circuit tècnic (servei, servei + recepció, servei + recepció + col·locació). • 3+3. • 3 x 3. 					
Part final:		15'	Assignació de tasques		
Part final:					
<ul style="list-style-type: none"> • Serveis. Joc de precisió 					
Continguts	<ul style="list-style-type: none"> • Execució de jocs modificats de col·laboració-oposició, en situacions reduïdes de 3X3 i 4X4. • Interès per les característiques i pràctica del voleibol durant el temps d'oci i lleure. • Acceptació dels diferents nivells d'aptitud motora dins del grup classe. • El serveis (de dits i de seguretat) 				
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Potenciar la capacitat d'anticipació específica del jugador que es troba en la zona de passada. • Desenvolupar la capacitat de crear incertesa en l'adversari • Potenciar la realització dels desplaçaments específics necessaris per interactuar amb la pilota en espai i temps adequats. • Diferenciar les funcions de receptor, passador i atacant. 				
Material	<ul style="list-style-type: none"> • Balons de voleibol • Elàstic de gran llargària • Cons 				
Observacions	_____				

SESSIÓ 4		
Parts	Temps	Estil
Part inicial: <ul style="list-style-type: none"> • Introducció sessió 4 • Organització de la classe en grups de 4 alumnes • Escalfament lliure 	25'	Assignació de tasques
Part principal: <ul style="list-style-type: none"> • Torneig de Minivòlei 	40'	Assignació de tasques
Part final: <ul style="list-style-type: none"> • Entrega de premis i acomiadament 	15'	_____
Continguts	<ul style="list-style-type: none"> • Respecte i acceptació per les normes i regles dels jocs i activitats proposats. • Conscienciació i preocupació per tenir cura del material. • Valoració i acceptació de la parella i dels companys dins del joc. • Interès per les característiques i pràctica del voleibol durant el temps d'oci i lleure. • Acceptació dels diferents nivells d'aptitud motora dins del grup classe. • El voleibol. Història i evolució. • El mini vòlei i les seves principals regles 	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Potenciar la capacitat d'anticipació específica del jugador que es troba en la zona de passada. • Desenvolupar la capacitat de crear incertesa en l'adversari • Potenciar la realització dels desplaçaments específics necessaris per interactuar amb la pilota en espai i temps adequats. • Diferenciar les funcions de receptor, passador i atacant. 	
Material	<ul style="list-style-type: none"> • Balons de voleibol • Elàstic de gran llargària • Cons 	

Observacions	<ul style="list-style-type: none"> • Presa de dades d'obsecració directe. • Presa de dades per qüestionaris.
---------------------	--

Resultats

Els resultats dels **qüestionaris** es classificaren en quatre tipus de respostes per a cada variable. Aquesta classificació s'establí una vegada llegides totes les respostes dels alumnes i veient que moltes d'elles coincidiren. Els resultats mostren el percentatge d'alumnes que optà per a cada una de les respostes abans i després de UD. A més, els resultats també estan classificats segons el grup classe.

Segons les respostes els alumnes del grup global, el vòlei era **divertit** per un 84% de la classe abans d'impartir la UD, en canvi, després, els resultats baixaren el percentatge a un 73,68%. Aquestes xifres es mantingueren més elevades que els alumnes del grup analític, malgrat que el percentatge d'alumnes que acceptaren que el Vòlei era divertit cresqué (55% abans de la UD i 61,11% després).

Només un 17% dels alumnes del grup analític després de la UD tingueren altres respostes. Un 11% dels alumnes del grup analític deixaren la pregunta en blanc abans de la UD i un 11% dels alumnes ho feren després de la UD. Aquestes dades es mostren a la taula 1 i a la figura 1 es poden apreciar els increments percentuals.

Variable 1: Divertit					
		Abans		Després	
		Grup Global	Grup Analític	Grup Global	Grup analític
Difícil		84,21%	55,00%	73,68%	61,11%
No difícil		15,78%	33,33%	15,78%	22,22%
Altres		0%	0%	0%	17%
En blanc		0%	11%	11%	0%

TAULA 1: RESULTATS DELS QÜESTIONARIS ABANS I DESPRÉS DE LA INTERVENCIÓ EN EL GRUP GLOBAL I EL GRUP ANALÍTIC EN LA VARIABLE 1.

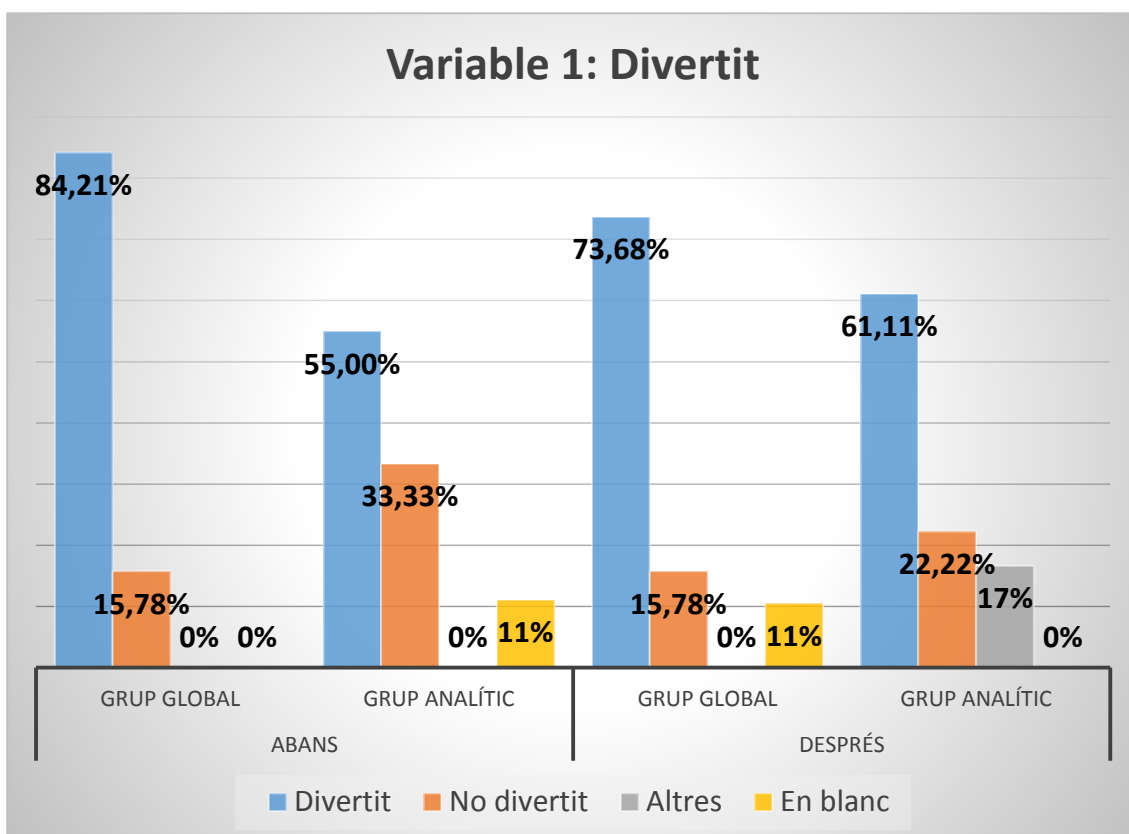

FIGURA 1: REPRESENTACIÓ DELS RESULTATS DELS QÜESTIONARIS ABANS I DESPRÉS DE LA INTERVENCIÓ EN EL GRUP GLOBAL I EL GRUP ANALÍTIC EN LA VARIABLE 1.

Segons les respostes els alumnes del grup global, el vòlei era **difícil** per un 5,26% de la classe abans d'impartir la UD. En canvi, després, els resultats augmentaren el percentatge fins a un 21,05%. Aquestes xifres es mantingueren més baixes que les dels alumnes del grup analític, malgrat que el percentatge d'alumnes que acceptaren que el Vòlei era divertit disminuï (55% abans de la UD i 38,88% després).

Només un 17% dels alumnes del grup analític després de la UD tingueren altres respostes. Un 26,31% dels alumnes del grup global deixaren la resposta en blanc abans de la UD i un 5,26 % després de la UD. En canvi, al grup analític només un 5,55 % dels alumnes deixaren la resposta en blanc abans de la UD a diferència del 0% de després de la UD. Aquestes dades es mostren a la taula 2 i a la figura 2 es poden apreciar els increments percentuals.

Variable 2: Difícil				
	Abans		Després	
	Grup Global	Grup Analític	Grup Global	Grup analític
Difícil	5,26%	55,00%	21,05%	38,88%
No difícil	68,42%	38,88%	73,68%	44,44%
Altres	0%	0%	0%	17%
En blanc	26,31%	5,55%	5,26%	0,00%

TAULA 2: RESULTATS DELS QÜESTIONARIS ABANS I DESPRÉS DE LA INTERVENCIÓ EN EL GRUP GLOBAL I EL GRUP ANALÍTIC EN LA VARIABLE 2.

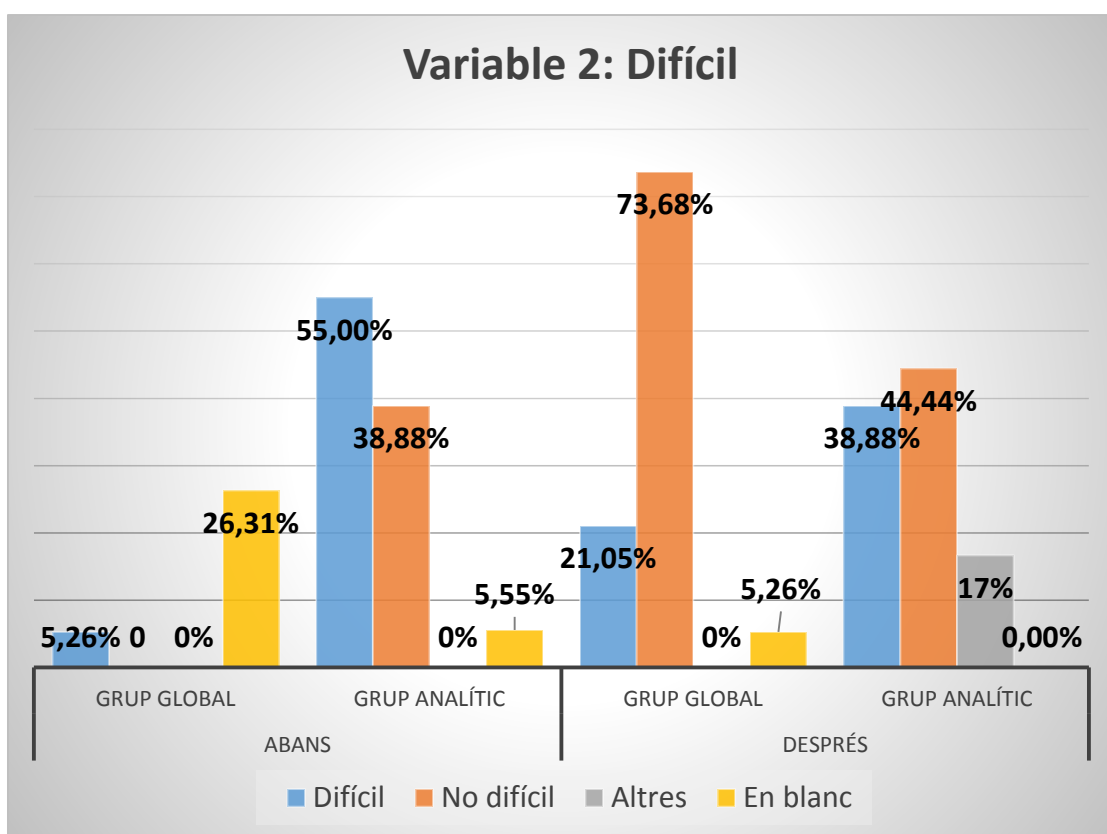

FIGURA 2: REPRESENTACIÓ DELS RESULTATS DELS QÜESTIONARIS ABANS I DESPRÉS DE LA INTERVENCIÓ EN EL GRUP GLOBAL I EL GRUP ANALÍTIC EN LA VARIABLE 2.

Segons les respostes els alumnes del grup global abans de la UD, a un 94% dels alumnes els agraden les **classes** divertides de Vòlei, en canvi, després de la UD el percentatge del mateix grup baixa fins a un 89%. Aquest resultat difereix de les respostes del grup analític, on abans de la UD només un 33,33

% dels alumnes preferien classes divertides de Vòlei i després de la UD el percentatge creixé fins a un 83,33%. Alguns alumnes respongueren que preferien classes on hi hagués partits. Concretament un 33% de la classe del grup analític abans de la UD i un 6% de la mateixa classe després de les sessions. En el grup global en nombre incrementà de un 0% a un 5%.

També es trobaren altres respostes però foren menys nombroses que les anteriors (5,26 & i 0% en el grup global i 16,66% i 0% en el grup analític). Deixaren la pregunta en blanc un 17% dels alumnes del grup analític abans de la UD i un 11% dels alumnes després. Al el grup global només ho feren un 5% dels alumnes després de la UD. Aquestes dades es mostren a la taula 3 i a la figura 3 es poden apreciar els increments percentuals.

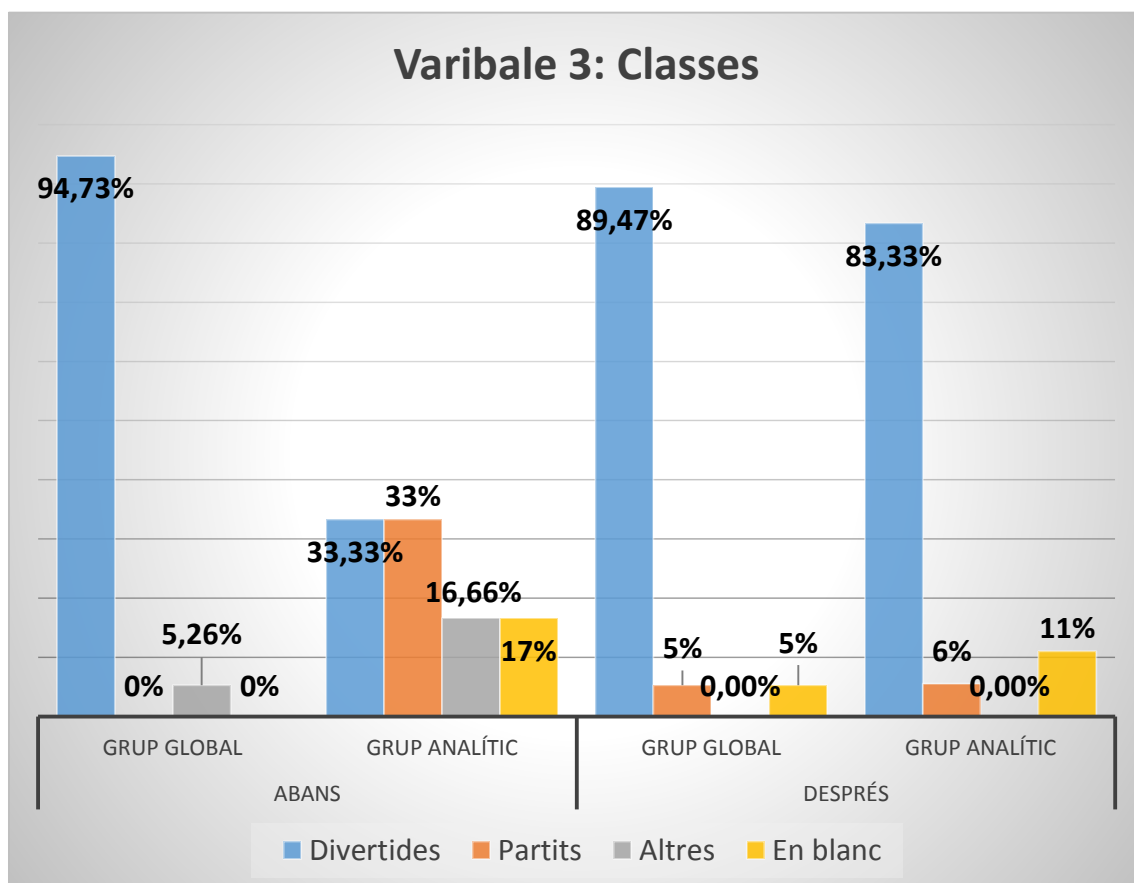

FIGURA 3: REPRESENTACIÓ DELS RESULTATS DELS QÜESTIONARIS ABANS I DESPRÉS DE LA INTERVENCIÓ EN EL GRUP GLOBAL I EL GRUP ANALÍTIC EN LA VARIABLE 3.

Variable 3: Classes					
		Abans		Després	
		Grup Global	Grup Analític	Grup Global	Grup Analític
Difícil		94,73%	33,33%	89,47%	83,33%
No difícil		0%	33%	5%	6%
Altres		5,26%	16,66%	0,00%	0,00%
En blanc		0%	17%	5%	11%

TAULA 3: RESULTATS DELS QÜESTIONARIS ABANS I DESPRÉS DE LA INTERVENCIÓ EN EL GRUP GLOBAL I EL GRUP ANALÍTIC EN LA VARIABLE 3.

Els resultats de l' **observació directa** es classificaren segons la puntuació obtinguda dels alumnes, on 1 era la puntuació més baixa i 4 la puntuació més alta. Els resultats mostren el percentatge d'alumnes que obtingué cada una de les quatre puntuacions abans i després de la UD. A més, els resultats també estan classificats segons el grup classe.

En el **toc de dits**, els dos grups augmentaren el nombre d'alumnes amb la màxima puntuació després de la UD de forma similar, encara que el major percentatge abans i després de la UD va ser per al grup global (de' un 15,78 % a un 21,05% en el grup global i d' un 16,66% a un 22,22% al grup analític). La segona màxima puntuació també pujà el nombre d'alumnes en els dos casos, de forma similar, van obtenir el major nombre d'alumnes el grup global (d' un 31,57 % a un 36,57% en el grup global i d' un 22,22% a un 27, 77% en el grup analític). En canvi, en les dues puntuacions més baixes disminuï o es mantingué el percentatge d'alumnes en els dos casos. Aquests resultats es poden veure a la taula 4 i a la figura 4 es poden apreciar els canvis percentuals.

Toc de dits					
		Abans		Després	
Puntuació		Grup Global	Grup Analític	Grup Global	Grup Analític
1		15,78%	11,11%	15,78%	5,55%
2		36,84%	50%	26,31%	44,44%
3		31,57%	22,22%	36,57%	27,77%
4		15,78%	16,66%	21,05%	22,22%

TAULA 4: RESULTATS DELS QÜESTIONARIS ABANS I DESPRÉS DE LA INTERVENCIÓ EN EL GRUP GLOBAL I EL GRUP ANALÍTIC EN LA VARIABLE 4.

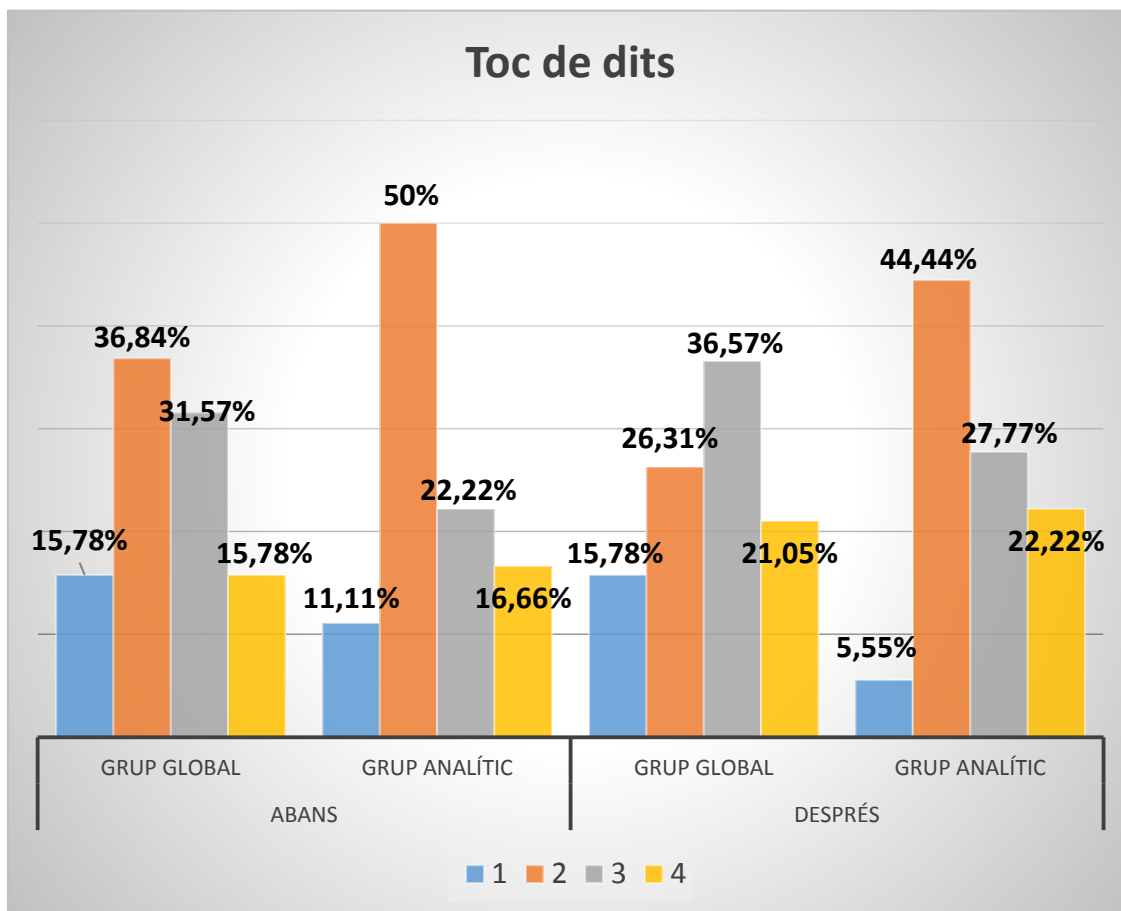

FIGURA 4: REPRESENTACIÓ DELS RESULTATS DE LA OBSERVACIÓ DIRECTE ABANS I DESPRÉS DE LA INTERVENCIÓ EN EL GRUP GLOBAL I EL GRUP ANALÍTIC EN EL TOC DE DITS

En el **toc d' avantbraços**, el grup analític augmentà un 20% els alumnes que obtingueren la màxima puntuació, en canvi, el grup global només augmentà un 5%. La segona màxima puntuació també augmentà en el grup global (d' un 21,05% abans de la UD a un 26,31% després de la UD), i es mantingué estable en el grup analític (amb 33%). Les dues puntuacions més baixes difereixen un poc entre els dos grups. En els dos casos els alumnes amb menys puntuació disminueixen o es mantenen després de la UD. Aquests resultats es poden veure a la taula 5 i a la figura 5 es poden apreciar els canvis percentuals.

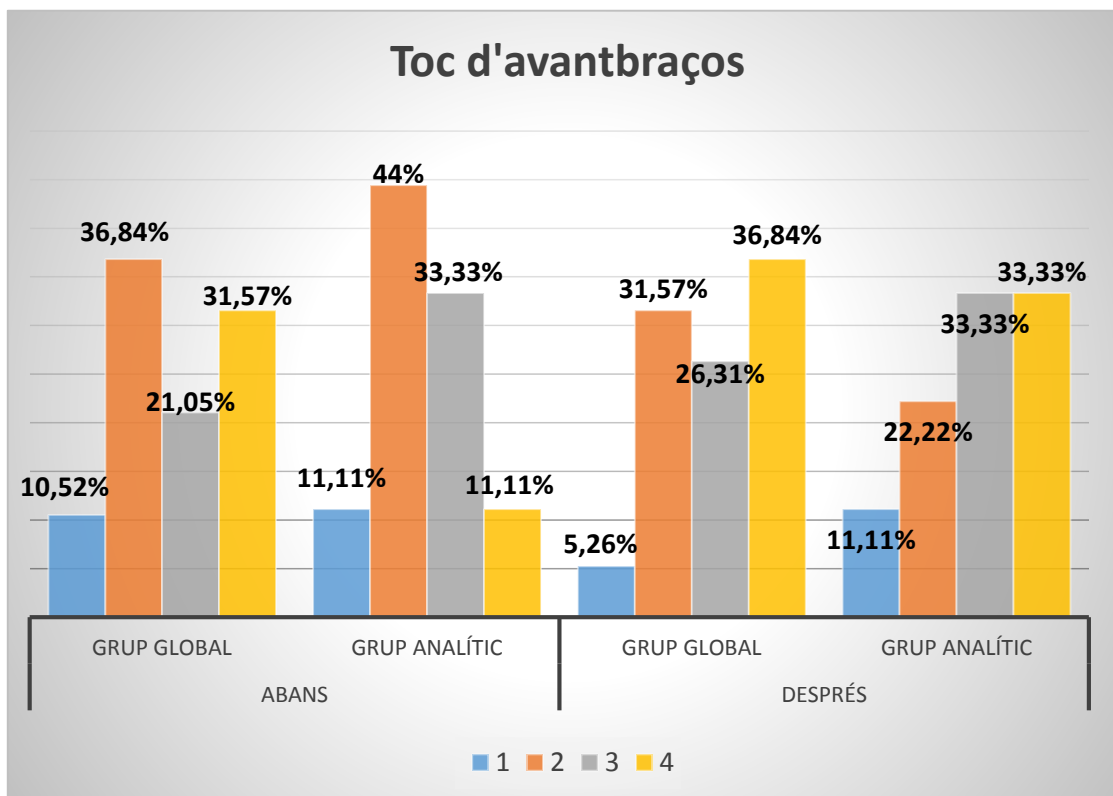

FIGURA 5: REPRESENTACIÓ DELS RESULTATS DE LA OBSERVACIÓ DIRECTE ABANS I DESPRÉS DE LA INTERVENCIÓ EN EL GRUP GLOBAL I EL GRUP ANALÍTIC EN EL TOC D'AVANTBRAÇOS.

Puntuació	Toc d'avantbraços			
	Abans		Després	
	Grup Global	Grup Analític	Grup Global	Grup Analític
1	10,52%	11,11%	5,26%	11,11%
2	36,84%	44%	31,57%	22,22%
3	21,05%	33,33%	26,31%	33,33%
4	31,57%	11,11%	36,84%	33,33%

TAULA 5: RESULTATS DE LA OBSERVACIÓ DIRECTE ABANS I DESPRÉS DE LA INTERVENCIÓ EN EL GRUP GLOBAL I EL GRUP ANALÍTIC EN EL TOC D'AVANTBRAÇOS

En el **servei de seguretat** els dos grups notablement augmentaren el nombre d'alumnes amb la màxima puntuació després de la UD de forma similar, encara que el major percentatge abans i després de la UD va ser pel grup analític

(d' un 15,787 % a un 31,57% al grup global i d' un 16,66% a un 38,88% al grup analític). La segona màxima puntuació decreixé el nombre d'alumnes en els dos casos, de forma similar (d' un 31,57 % a un 26,31% al grup global i d' un 38,88% a un 27, 77% en el grup analític). En canvi, a les dues puntuacions més baixes disminuí el percentatge d'alumnes en els dos casos. Aquests resultats es poden veure a la taula 6 i a la figura 6 es poden apreciar els canvis percentuals.

Puntuació	Servei de seguretat			
	Abans		Després	
	Grup Global	Grup Analític	Grup Global	Grup Analític
1	21,05%	11,11%	15,78%	5,55%
2	31,57%	33%	26,31%	27,77%
3	31,57%	38,88%	26,31%	27,77%
4	15,78%	16,66%	31,57%	38,88%

TAULA 6: RESULTATS DE LA OBSERVACIÓ DIRECTE ABANS I DESPRÉS DE LA INTERVENCIÓ EN EL GRUP GLOBAL I EL GRUP ANALÍTIC EN EL SERVEI DE SEGURETAT

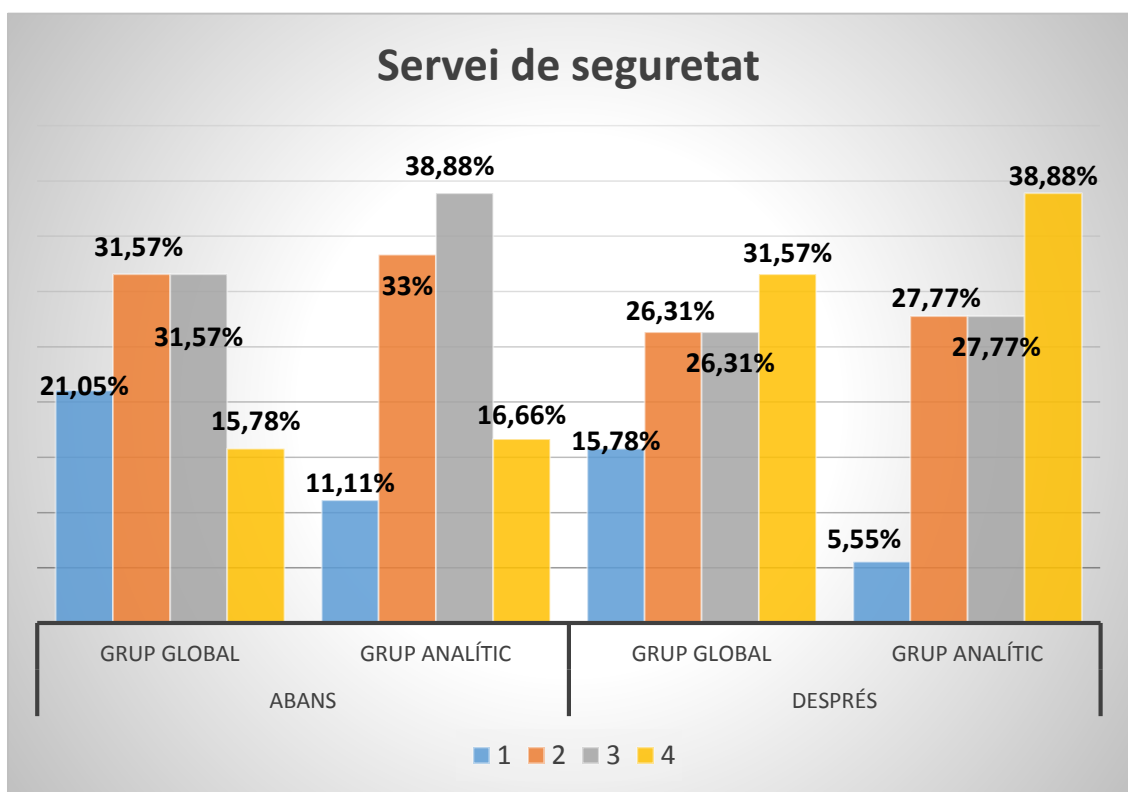

FIGURA 6: REPRESENTACIÓ DELS RESULTATS DE LA OBSERVACIÓ DIRECTE ABANS I DESPRÉS DE LA INTERVENCIÓ EN EL GRUP GLOBAL I EL GRUP ANALÍTIC EN EL SERVEI DE SEGURETAT

6. DISCUSSIÓ I CONCLUSIONS.

No existeixen molts estudis que comparin dues metodologies a la iniciació del voleibol. Generalment, els existents comparen models completament diferents: un grup utilitza un model tècnic i un altre un model alternatiu, comprensiu o tàctic (Garcia Asensio, 2011).

Alguns autors, opten per combinar les dues estratègies. Cárdenas, indica que la progressió lògica de l'ensenyament dels esports ha de començar amb un plantejament global, seguir amb un analític per acabar de nou amb tasques globals (Alarcón López, Miranda León, Cárdenas Vélez, & Urenña Ortín, 2014).

Fent referència als elements tècnics, estudis anteriors proposen també la metodologia global com a eina adequada per a la iniciació al voleibol. Es defensa aquesta idea per la dificultat que suposa pels alumnes, corregir parts de la motricitat específica, ja que només ho podran aconseguir quan arribin a interioritzar la conducta. *Es formarà una imatge imprecisa i esfumada, però lentament anirà precisant-se i enriquint-se en termes multi perceptius (auditius, tàctils, visuals, cinestèsics, etc.)* (José, 2013).

La majoria d'articles estudiats es postulen a favor de la metodologia global. Afirment que a la progressió de l'ensenyament, cada tasca ha d'anar lligada a més dels objectius i dels continguts seleccionats, a una progressió metodològica que faciliti l'assimilació de la conducta motriu. En els esports de cooperació – oposició s'han d'utilitzar tasques de caràcter global, on que es caracteritzen per la resolució de problemes i la similitud al joc real (Valera Tomás, Urenña Ortín, Ruiz Lara, & Alarcón López, 2010). Per tant, l'estratègia d'aprenentatge basada en problemes (mitjançant tasques globals), ofereix gran facilitat per al desenvolupament de les vuit competències bàsiques, ja que promou l'autoaprenentatge i la auto-formació, a més d'utilitzar l'error com a una oportunitat més d'aprenentatge (González Vllora et al., 2009).

Aquesta idea va a favor del publicat per Méndez Giménez, on afirma que, en contra del que es pot pensar, els estudis revisats no han trobat diferències significatives en la tècnica entre els estudis que comparen el model tècnic i el

model orientat a la comprensió (Mendez Giménez, 1999). En canvi, altres estudis destaquen la gran utilitat dels models tradicionals per a esports i activitats físiques psicomotrius, així com per a l'aprenentatge tècnic d'alguns esports (Torres, 2010). Encara que, l'aprenentatge d'aquestes habilitats no es contextualitza en les els requeriments del joc, ja que s'incideix en l'execució repetitiva de moviments (Valero Valenzuela, 2005).

Els autors que mostren aspectes positius de la metodologia analítica recalquen aspectes que van relacionats amb el professor. Destaquen que és més fàcil avaluar i controlar el grup, ja que és treballa a l'hora. També s'ha afirmat que aquesta tècnica d'ensenyament és més senzilla pels docents, ja que es presenta linealment (Turner, 1992). A més, els models tradicionals contribueixen a la condensació i automatització alguns coneixements dels alumnes (Alarcon, Cárdenas, Miranda, & Ureña, 2010).

Un estudi que mesurà el percentatge d'estratègies globals i analítiques en les sessions d'Educació Física resultà que la majoria de sessions utilitzen tasques d'estratègia analítica-global, concretament amb un 51,2%. Per tant, les progressions utilitzades pels professors d'EF coincideixen més amb les característiques de l'ensenyament tradicional. Aquestes dades criden l'atenció després de conèixer la nombrosa literatura científica que defineix la importància de les estratègies globals (Valera Tomás et al., 2010).

Seguint aquestes dades, els resultats de l'estudi s'haurien de veure clarament definits cap a una millora del grup global en quant als element tècnics front al grup analític. Els resultats del present estudi no coincideixen amb la literatura estudiada, ja que indiquen una gran similitud de millora entre els dos grups. De manera que, en el toc de dits i en el servei de seguretat, els resultats de millora són molt semblants. En el toc d'avantbraços, en canvi, el grup analític millora més que el grup global en un percentatge notablement major que en la resta de variables.

Molts estudis que utilitzen la variable de la motivació en la comparació de metodologies estan a favor de metodologies globals. *És un error abordar l'estudi*

del moviment, i per tant, de la metodologia de l'Educació Física, només des de un plànol exclusivament motor (Pastor Padillo, 2007). Fent referència als elements de la motivació, aquesta és bàsica per a que els alumnes sentin atracció per la pràctica d'activitat física. Per a que existeixi aquesta motivació és necessari l' utilització del joc com a principal medi de aprenentatge (Lagardera Otero, 1995).

Al treball de Méndez Giménez, en la variable del desenvolupament de la motivació, el grup que utilitzà metodologies globals es van veure més satisfets amb les classes, i valoraren més positivament l'esport i l'aprenentatge adquirit que els altres grups. En el mateix treball s'assenyala que la diferencia trobada augmentà als dos mesos post-tractament.(Mendez Giménez, 1999)

Els resultats d'aquest estudi no coincideixen amb la literatura estudiada, ja que el grup que utilitzà l'estratègia de pràctica global no augmentà notablement en les variables presentades als qüestionaris. Els alumnes tingueren una puntuació similar en la satisfacció amb les classes, la valoració positiva de l'esport i de l'aprenentatge.

S'ha de tenir en compte que la majoria d'investigacions que comparen mètodes d'ensenyament en Educació Física presenten aquests problemes principals (Lagardera Otero, 1995):

- A la majoria d'ocasions el mètode tradicional s'ha donat en mals ensenyaments de les tasques, sense identificar-les dins situacions naturals d'ensenyament.
- Investigacions influenciades pels objectius que la motiven, l'investigador intenta demostrar la idoneïtat del seu mètode front al model tradicional.
- Hi ha una gran confusió terminològica.
- Les definicions no són operatives. Per tant, és impossible replicar els estudis existents.

També s'han trobat altres problemes relacionats amb la metodologia de les investigacions publicades com l'esport i el nivell elegit, la longitud de temps treballat, les variables escollides o la pròpia naturalesa de la investigació

(Mendez Giménez, 1999). A més d'aquests problemes, altres autors afirmen que la investigació sobre l'ensenyament esportiu és escassa. Per tant, *es necessiten estudis realitzats des de perspectives de investigació que complementin el coneixement derivat dels seus treballs. No ens podem quedar amb els estudis comparatius de mètodes o models d'ensenyament esportiu* (Devís & Peiró, 2007).

La mostra ha estat petita i a més s'ha treballat durant poc temps. Malgrat les sessions són dobles, l'aprofitament real del temps de classe és menor que en sessions de cinquanta-cinc minuts. També s'ha d'insistir que encara que els grups són homogenis, com s'ha dit anteriorment, és molt difícil trobar dos grups de l'ensenyament secundari obligatori que es trobin exactament amb les mateixes característiques abans de començar la intervenció (els dos grups no tragueren les mateixes qualificacions el primer dia d'avaluació), i per tant, tenen capacitats de millora diferents.

A més, és difícil comparar els resultats amb altres articles, on la majoria d'ells presenten metodologies diferents, i a més, comparen variables diferents. Aquest problema es dona estudiant els elements tècnics o el component motivacional, indistintament.

Tenint totes aquestes consideracions en el present estudi, es pot afirmar que, els resultats obtinguts han anat molt lligats del temps i del nombre de subjectes, i en ocasions, s'han contradit a altres estudis d'objectius similars i plantejaments diferents.

A partir d'aquest estudi es poden obrir nous camps de treballs pràctics, ja que existeixen moltes possibilitats de combinació de les estratègies pràctiques. No hi ha una sola forma d'ensenyar la tasca (Sáenz-López, 1994). *Les orientacions metodològiques pretenen donar resposta al com ensenyar. No es poden establir com a tècniques d'intervenció de forma idea, ja que la realitat no és uniforme i per això, l'actuació pedagògica no pot tenir una estructura rígida i resultats inequívocs* (Sáenz-López, Castillo, & Conde, 2009).

7. BIBLIOGRAFIA

- Alarcon, F., Cárdenas, D., Miranda, M. T., & Ureña, N. (2010). La metodología de enseñanza en los deportes de equipo. *Revista de Investigación En Educación*, 7, 91–103.
- Alarcón López, F., Miranda León, M. T., Cárdenas Vélez, D., & Urenña Ortín, N. (2014). *La táctica en baloncesto. Una propuesta práctica*. Lulu.com. Retrieved from <https://books.google.com/books?id=RETSBgAAQBAJ&pgis=1>
- Camacho, Á. S., & Noguera, M. Á. D. (2002). *Educación física y estilos de enseñanza: análisis de la participación del alumnado desde un modelo socio-cultural del conocimiento escolar*. INDE. Retrieved from <https://books.google.com/books?id=RyyUdfi7PWQC&pgis=1>
- Devís, J., & Peiró, C. (2007). *La iniciación en los juegos deportivos: La enseñanza para la comprensión. Aprendizaje motor: elementos para una teoría de la enseñanza de las habilidades motrices*. Retrieved from http://viref.udea.edu.co/contenido/publicaciones/memorias_expo/entrenamiento/la_iniciacion.pdf
- García Asensio, C. (2011). *Estudio de dos modelos de enseñanza para la iniciación en voleibol*.
- González Villora, S., Gil Madrona, P., Contreras Jordán, O. J., & González Martí, I. (2009). Estableciendo nuevas competencias en el profesorado de Educación Física desde su propia práctica: la enseñanza comprensiva en la iniciación del voleibol. *Revista Iberoamericana de Educación*, 50(4), 1–14.
- José, F. (2013). Voleibol, lógica interna e iniciación. *Acción Motriz*, 10, 76–83.
- Lagardera Otero, F. (1995). Por una educación física creativa, lúdica y positiva para el siglo xxi. 1. *Universitat de Lleida*, 1–58.

- Mendez Giménez, A. (1999). Modelos de enseñanza deportiva: Análisis de dos decas de investigación. *Lecturas de Educación Física Y Deportes*, 13, 1–19.
- Pastor Padillo, J. L. (2007). Fundamentación epistemológica e identidad de la educación física *. *Professorado*, 1–17.
- Sáenz-López, P. (1994). Metodología en educación física ¿Enseñanza global o analítica? *Habilidad Motriz: Revista de Ciencias de La Actividad Fisica Y Del Deporte*, 4, 33–38.
- Sáenz-López, P., Castillo, E., & Conde, C. (2009). Didáctica de la educación física escolar. *Wanceulen: Educación Física Digital*, 5, 28–50.
- Torres, I. (2010). Metodos y estrategias en educación física, tendencias y clasificaciones. utilización según el análisis de las tareas de aprendizaje y las características de los alumnos. *Innovación Y Experiencias Educativas*, 27, 8.
- Turner, A. (1992). A Comparative analysis of two Models for Teaching Games. *American Alliance for Health, Physical Education, Recreation and Dance*, 29(4), 15–31. Retrieved from <http://web.uvic.ca/~thopper/tactic/articles/comparative.htm>
- Valera Tomás, S., Ureña Ortín, N., Ruiz Lara, E., & Alarcón López, F. (2010). La enseñanza de los deportes colectivos en educación física en la E.S.O. *Rev. Int. Med. Cienc. Act. Fis. Deporte*, 10(40), 502–520.
- Valero Valenzuela, A. (2005). Análisis de los cambios producidos en la metodología de la iniciación deportiva. *Pedagogía Deportiva*, 2005, 59–67.